

САВЕЗ САМОСТАЛНИХ СИНДИКАТА СРБИЈЕ

Београд, 24. мај 2017. године

ИЗВЕШТАЈ

о

учешћу делегације Савеза самосталних синдиката Србије

на

29 Конференцији о сарадњи хришћанских синдиката у Европи

/ Тирана, 18 – 21. мај 2017. године/

Овогодишња 29. Конференција о сарадњи хришћанских синдиката у Европи одржана је у Тирани, Албанија, од 18 – 21. маја 2017. године. Домаћин скупа био је Независни синдикат прехранбене индустрије, пољопривреде трговине и туризма Албаније (SAUATT), а организован је у сарадњи са Европским центром за радничка питања /EZA/ и Аустријским центром за образовање радника /ÖZA/.

Конференција која је одржана на тему **„Ера дигитализације мења наш начин живота и рада: област деловања, европски социјални модел, еко-социјално економско тржиште“** окупила је 70 представника синдиката из 16 европских земаља – Аустрије, Холандије, Немачке, Француске, Луксембурга, Пољске, Португалије, Румуније, Републике Чешке, Словачке, Украјине, Литваније, Македоније, Хрватске, Србије и домаћина – Албаније. У име Савеза самосталних синдиката Србије присуствовали су: Зоран Михајловић, секретар ВСССС, Његош Потезица, потпредседник ВССС и Владислав Јевтовић, заменик председника Синдиката запослених у банкама, осигуравајућим друштвима и другим финансијским организацијама.

Скуп је отворио Норберт Шнедл, председник Аустријског центра за образовање радника и потпредседник Савеза синдиката Аустрије /OGB/, а у име домаћина Билбил Касмил, председник SAUATT. Програм рада конференције и увод у тему представио је Андреас Гецај, Генерални секретар Фракције хришћанских синдиката Аустрије (FCG).

Када покушамо да дефинишемо “дигиталну организацију” одмах помислимо на технолошке уређаје и запослене за лаптоп компјутерима, који су стално конектовани на шерованој виртуелној платформи и раде са бројних екстерних локација. Чињеница је да је већина главних промена на радном месту у протеклим деценијама настала као резултат утицаја нових технологија. Истраживање које је спроведено на Универзитету Оксфорд у 2013. години предвиђа да ће компјутери и роботи у наредних 20 година заменити готово половину свих послова у Америци. У данашњем модерном информационом друштву све је постало дигитално: од информације и сигнала, преко преноса и комуникације, до компјутера и мреже. Чак је и агенда (дневни ред, програм рада) у тој области одређена као - *дигитална агенда*.

У свом програму едукације ЕЗА је значајно место посветила овој теми. У излагању на тему "Ефекти дигитализације на радно окружење", координатор центра за пројекте за Немачку, Рајнер Рисмајер, говорио је веома афирмативно о тзв. "четвртој индустријској револуцији". Увођење система информационо комуникационих технологија и време роботике радна места замењују машинама што по његовом мишљењу води расту продуктивности.

Занимљиво је напоменути да је Законом о раду Албаније предвиђена дигитализација и да Албанија, као земља са статусом кандидата за чланство у ЕУ, доста пажње посвећује овој теми. Позитиван пример са којим су домаћини упознали учеснике конференције је функционисање средње струковне школе у Скадру која образује будуће информатичаре, веб дизајнере, девелопере. Школу су основали партнери из Аустрије, обезбедили своје професоре и дају стипендије деци из сиромашнијих породица, која похађају и часове енглеског и немачког језика. Тако их припремају за тржиште рада у новом "дигиталном свету". Дакле, и систем образовања Албаније се увелико прилагођава новонасталим околностима пословања.

Са једне стране дигитализација има своје позитивне ефекте, док је са друге стране оправдана резервисаност синдиката по овом питању. Бројна излагања колега из синдиката потврдила су бојазан да дигитализација утиче на гашење многих радних места. Рад на платформама са много екстерних локација са људима које никада нису срели отвара могућност разним несигурним облицима рада, чак без уговора о раду, уз никакву правну заштиту; постављају се и питања заштите на раду и здравља и одговорности у случајевима рада на издвојеним платформама (било код куће или на различитим просторним локацијама). Врло често се послодавац и запослени никада не упознају.

Завршница конференције била је посвећена националним извештајима на ову тему. У име делегације СССС присутне је поздравио и извештај представио Његош Потезица, потпредседник Већа СССС. Потпредседник Потезица је захваливши на позиву за учешће у име делегације нагласио да је дигитализација тема о којој се доста говори и да и Србија на путу ка ЕУ у обавези да унапреди ИТ систем и да су поједина министарства активно ангажована на том плану. Такође и послодавци организују различите видове обуке. Дигитализација се парцијално уводи у јавна предузећа, пореску управу, локалну управу, здравство... Потреба за новим профилима и ИСТ стручњацима намеће и нове планове и програме у настави и увођење информатике као обавезног предмета.

Недовољна покривеност Србије мрежом и недостатак техничке опреме и средстава, а и недостатак информатички образованих људи успорава процес дигитализације код нас. Тамо где је она и нашла примену више је отпуштених него примљених радника, а онима који раде радно – правни статус је несигуран – смањене су зараде, радно време је флексибилно, безбедност на раду није гарантована, одмори, слободни

дани, усклађивање приватног са пословним животом, ни појмовно не постоје. У таквим околностима тешко је синдикално организовати раднике, а самим тим и заштитити их.

Потпредседник Потезица поред негативних ефеката дигитализације навео је позитивне примере из сектора управе који представља. Некада су грађани Србије чекали на издавање разних документа по неколико дана, а данас је тај процес готово потпуно дигитализован чиме се постиже ефикасност и уштеда времена.

Излагања експерата и представника синдиката као и искуства европских земаља које су биле заступљене на конференцији од користи су за синдикални покрет у целини. Али одговор на питање да ли су радници губитници или добитници још увек није јасан. Четврта индустријска револуција ће свакако, као и све претходне, довести до гашења одређеног броја радних места, али ће се отворити и нека друга.

Улога синдиката у процесима дигитализације друштва је изузетно битна, а главна поља акције биће: перманентно образовање и стицање нових вештина, правила која уређују радно време и зараде, питања безбедности и здравља на раду, усклађивање пословног и приватног живота, заштита личних података и саодлучивање у примени сталних технолошких иновација.

Синдикати морају бити спремни на јачање заштитних механизма, измене закона који регулишу ову област и њихову пуну примену, јачање система информисања и консултовања, иновирање процеса колективног преговарања, на појачану борбу против неформалног рада нарочито на веб простору, забрану дискриминације. Једном речју, морају у корак пратити развој дигитализације и размењивати искуства са синдикатима других земаља, а синдикални покрет у целини мора да се "дигитализује, конектује или буде онлајн".

Извештај сачинила

Биљана Пејовић

Међународно одељење